

Omgevingswet: samenhang, participatie en vertrouwen

Minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. Dat is waar het wetsvoorstel Omgevingswet aan bijdraagt. Het doel van een initiatief in de fysieke leefomgeving moet centraal staan in plaats van de vraag: 'mag het wel?'. Niet voor niets is het motto van de stelselherziening van het omgevingsrecht: Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit.

Samenhang in plannen

De meeste ruimtelijke opgaven spelen op lokaal niveau. Om een goede beslissing te nemen, is nu het raadplegen van tientallen wetten en regels noodzakelijk. Die ingewikkelde route is regelmatig spelbreker bij wenselijke, innovatieve en duurzame initiatieven. En het bevoegd gezag beslist vaak alleen over het voorliggende deelproject zonder naar de samenhang van een gebied te kijken. De Omgevingswet verplicht bestuurders daarom integrale plannen te maken waarin de diverse belangen in onderlinge samenhang worden beschouwd. Het Rijk en de provincie moeten hun plannen en visie uiteen zetten in een omgevingsvisie. Gemeenten doen dat in het verplichte omgevingsplan (zie pagina 2) en kunnen desgewenst ook een omgevingsvisie opstellen.

Tijdige participatie belanghebbenden

Een kernpunt van het wetsvoorstel is het vroegtijdig samenwerken met de omgeving: bewoners, bedrijven, belangenorganisaties. Als zij inbreng hebben bij de totstandkoming van de omgevingsvisie, het omgevingsplan en grote projecten komt direct alle aanwezige kennis en creativiteit op tafel. Dat vergroot de kwaliteit van de besluitvorming en het draagvlak. Wat uiteindelijk tot snellere besluitvorming leidt.

Vertrouwen

Het wetsvoorstel Omgevingswet biedt meer ruimte voor maatwerk. Dat vraagt om een andere manier van werken van de overheid. Meer ondersteunend en uitgaan van vertrouwen. Van 'nee tenzij' naar 'ja mits' (zie meer over vertrouwen op pagina 3).

Eenvoudiger, efficiënter en beter

Eenvoudiger, efficiënter en beter

Projecten moeten in samenhang en per gebied worden bekeken. Procedures mogen niet meer eindeloos duren, regelgeving moet voorspelbaar, betaalbaar en transparant zijn.

Zekerheid en dynamiek

Bescherming van burgers blijft een belangrijk doel van het omgevingsrecht. Daarnaast moet het ook uitnodigen tot nieuwe initiatieven en ontwikkelingen.

Ruimte voor duurzame ontwikkeling

Het wetsvoorstel Omgevingswet ondersteunt en stimuleert de transitie naar een duurzame samenleving.

Ruimte voor regionale verschillen

Het nieuwe omgevingsrecht is flexibel, waardoor provincies en gemeenten regionaal en lokaal maatwerk kunnen leveren.

Bundeling, afstemming en samenwerking door omgevingsplan

Het omgevingsplan is één van de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet. Het bundelt alle gemeentelijke regels voor de leefomgeving in één plan. Het stelt gemeenten in staat de inrichting van de fysieke leefomgeving integraal en op de lange termijn vast te leggen. Eén omgevingsplan, waarin alle regels worden gebundeld, kan alleen in brede samenwerking tot stand komen.

“Het omgevingsplan is een logisch vervolg op de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) die ervoor heeft gezorgd dat je via één aanvraag, meerdere activiteiten tegelijk kunt aanvragen via één loket, bij één bevoegd gezag en via één procedure”, zegt Bert Rademaker, beleidscoördinator bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu. “Volgende stap is om naast de procedurele regels ook de inhoudelijke regels op het terrein van de leefomgeving te bundelen. Op gemeentelijk niveau gebeurt dat in één omgevingsplan.”

Minder versnippering

Met het omgevingsplan is het mogelijk de geldende regels op een locatie beter op elkaar af te stemmen. Zonder dat er een lappendeken ontstaat van allerlei overlappende verordeningen en regelingen, legt Rademaker uit: “Neem alleen al de grote hoeveelheid bestemmingsplannen die gemeenten vaak hebben. Allemaal geïsoleerd van elkaar tot stand gebrachte regelingen. Dat komt de uniformiteit en beheersbaarheid niet ten goede. Door integraal naar het gemeentelijk grondgebied te kijken kunnen regels over tal van onderwerpen op elkaar worden afgestemd en gebundeld in het omgevingsplan. Daarbij kan voor elke regel worden bepaald voor welke locatie die geldt. Dat kan het gehele grondgebied van de gemeente zijn, maar kan ook beperkt worden tot locaties met een woonfunctie of zelfs een enkel perceel. Deze afstemming en bundeling vermindert de regeldruk en gaat versnippering tegen.”

Meer samenwerken

Voor gemeenten betekent het omgevingsplan dat ze op een andere manier moeten gaan werken, denkt Rademaker. “Doordat de activiteiten kunnen worden gebundeld in één aanvraag,

Hans Alders:

“Gemeenten, maak ook een omgevingsvisie”

Voormalig minister Hans Alders raadt in een online videocollege over de Omgevingswet, gemeenten aan ook een omgevingsvisie te maken. “De omgevingsvisie biedt de mogelijkheid om met elkaar aan de voorkant te kijken, hoe ziet het er hier uit. Hoe vinden we de balans, wat zijn de belangen, de feiten en wat is beïnvloedbaar. De praktijk laat zien dat we daarna beter plannen maken en vooral ook een veel groter draagvlak hebben.”

moeten de mensen vanuit verschillende invalshoeken en expertises met elkaar gaan samenwerken om het besluit rond de omgevingsvergunning voor te bereiden. Bij het bundelen van de materiële regels in één omgevingsplan werkt dat net zo. Afdelingen kunnen niet meer geïsoleerd van elkaar aan hun eigen regeling werken, maar moeten samenwerken, afstemmen en met oplossingen komen. Deze wet dwingt indirect tot samenwerking. Het maakt ons collectief steeds slimmer, waardoor we mogelijkheden ontdekken om de regels in het ‘taaie’ omgevingsrecht eenvoudiger te krijgen.”

De winst van slimmer werken

Een vraaggestuurde, digitale opzet en ontsluiting van het omgevingsplan staat centraal. Rademaker: “Er moet een gebruiksvriendelijk systeem komen met slimme zoekfuncties waarbij in het omgevingsplan gegevens per locatie of per functie opgezocht kunnen worden. Wil je bijvoorbeeld een oprit aanleggen dan kan je direct zien of dat op een bepaalde locatie is toegestaan, welke regels daarvoor gelden en aan welke eisen de oprit moet voldoen.”

Rademaker rekent voor dat er in Nederland ongeveer 50.000 bestemmingsplannen zijn, die elk grofweg zo’n 50.000 euro kosten om ze te actualiseren. Dat moet elke tien jaar gebeuren. “Alles bij elkaar gaat het om enorme bedragen. Als je dit terugbrengt naar 1 omgevingsplan per gemeente dat veel langer dan tien jaar meegaat en je tegelijkertijd het digitale proces slimmer maakt, is er erg veel te winnen. In beheersbaarheid, geld en tijd. Kosten die de samenleving kan besparen.”

Heb vertrouwen en denk mee

Vertrouwen speelt een belangrijke rol in het wetsvoorstel Omgevingswet. Uitgangspunt is: hoe kan je gewenste initiatieven mogelijk maken in plaats van de regels voorop stellen? Dat vraagt om een andere cultuur en een andere werkwijze van gemeenten en ambtenaren. Meedenken met initiatiefnemers is het adagium en niet het nalopen van afvinklijstjes. In Nieuwegein hanteren ze al een nieuwe werkwijze gebaseerd op vertrouwen.

“We denken als gemeente mee met initiatiefnemers door te werken met accounthouders”, zegt Ingeborg de Zeeuw, beleidsadviseur ruimtelijke ordening. “Zij kennen de weg binnen onze organisatie, zijn het centrale aanspreekpunt voor een initiatiefnemer en proberen zaken voor de initiatiefnemers zo snel mogelijk bij elkaar te brengen en liefst al op te lossen.”

Efficiënt en klantgericht werken

“Onze houding daarbij is meedenken met het initiatief als het iets toevoegt voor de stad. Hiermee proberen we efficiënter en

klantgericht te werken. We zijn er met de invoering van de nieuwe Wro al mee begonnen en hebben het met onze woningbouwopgave en de kantorenaanpak van de afgelopen jaren verder verfijnd. De komende periode willen we ook de participatiebegeleiding van initiatiefnemers hierbij verder oppakken. Met deze werkwijze kunnen we goed en snel maatwerk leveren.”

Ontslakken

Nieuwegein doet ook mee aan het project “Ontslakken” bij ruimtelijke opgaven.

Het gaat om een marktinitiatief voor het realiseren van een sportvoorziening en woningen naast bestaande bedrijven in de wijk Blokhoeve. De Zeeuw: “Ons project bestaat uit het snel inhoudelijk en procesmatig meedenken en schakelen. Samen met de initiatiefnemer en een woningbouwvereniging proberen we in een stroomversnelling van een aantal maanden de haalbaarheid van het project te onderzoeken. Tegelijkertijd proberen we de lessen die we leren over ‘loslaten’ en ‘denken vanuit het initiatief’ verder te verspreiden.”

Minister Melanie Schultz van Haegen: bestuurlijke lef gevraagd

“De Omgevingswet geeft de mogelijkheid gemotiveerd af te wijken van de spelregels. Ruimte geven vinden we altijd heel eng in Nederland, maar als je alles afbakt, dan zet je alles op slot. Het gaat dan vooral om een open houding, over vertrouwen. Dan bedoel ik dat we niet kijken of iets mag maar of het beter is als we het zo gaan doen. Niet de wet- en regelgeving gebruiken om te kijken of er niets verkeerd gaat maar om na te gaan hoe we het mogelijk kunnen maken, kansen kunnen pakken. Daarom zullen de verschillende overheidslagen ook heel goed moeten samenwerken. Het vergt ook het nodige van lokale, provinciale en nationale bestuurders de komende jaren. Zij moeten die open houding mogelijk maken door die cultuur ook echt te ondersteunen. Dat vraagt om lef. Bestuurders krijgen met de nieuwe wet meer mogelijkheden om beleid op maat te maken en die ruimte moeten ze dan ook pakken. Het gaat om de durf om maatwerk te leveren en om de durf van bestuurders ergens voor te kiezen en daar voor te gaan staan.”

TIP Kijk het online videocollege van landsadvocaat Liesbeth Schippers over vertrouwen en de Omgevingswet op www.omgevingswet.pleio.nl (onder: In beeld en geluid, colleges)

Digitale ondersteuning Omgevingswet

De stelselherziening van het omgevingsrecht vraagt om een goede digitale ondersteuning. De initiatiefnemer wil online inzicht in wat er op een bepaalde plek wel en niet kan, welke regels gelden en weten welke onderzoeken nodig zijn. Dat geldt ook voor belanghebbenden. En het bevoegd gezag wil dat zoveel mogelijk gegevens betrouwbaar en gemakkelijk beschikbaar zijn voor goede en snelle besluitvorming.

Marjan Bevelander, coördinerend beleidsmedewerker digitalisering Omgevingswet van het ministerie van Infrastructuur en Milieu werkt aan een digitaal stelsel ter ondersteuning van de Omgevingswet. Het project moet – met tussenstappen – in 2024 gereed zijn. Ellenkamp legt uit wat het behelst.

Waarom deze digitale ondersteuning Omgevingswet?

“Doel is het juridische stelsel van de Omgevingswet te verbinden met het digitale stelsel dat beleid en uitvoering ondersteunt. Door online inzicht te bieden, kunnen burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden alle beschikbare informatie ophalen: van vergunningsvereisten tot gegevens uit de basisregistraties. Met een digitaal loket, informatieregisters en de infrastructuur die nodig is om de informatie tussen het loket en de registers uit te wisselen. De digitale ondersteuning maakt dat informatie over de mogelijkheden en het indienen van initiatieven eenvoudig toegankelijk wordt.”

Hoe gaat dit beoogde digitale stelsel werken?

“Het streven is om waar mogelijk informatie vooraf automatisch in te vullen door gekoppelde systemen te gebruiken. Zoals in de belastingopgave ook al automatisch vooraf ingevuld wordt wat bekend is. Bij ingediende initiatieven toetsen gemeenten vervolgens of de plannen passen binnen het omgevingsplan en daarna of het plan aan de regels voldoet. Nu is lastig dat informatie vaak bij verschillende afdelingen zit. Informatie is daarnaast vaak onvolledig, onvoldoende betrouwbaar en vraagt daardoor vaak extra onderzoek. Dit kost tijd, geld en levert vertraging en irritatie op.”

Welke stappen zijn nodig om dit te realiseren?

“Om helder te krijgen welke informatie precies nodig is, zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd. Daaruit blijkt dat er veel voorzeningen en gegevensbestanden zijn, maar zonder duidelijke samenhang. Ook zijn de gegevens lang niet altijd kwalitatief voldoende en gericht op de gebruiker. Ons streven is daarom informatie op maat met als uitgangspunt: wat willen initiatiefnemers en welke informatie is daarvoor nodig? Daarbij beginnen we nadrukkelijk niet vanaf nul. We geven wat nu al gebruikt wordt een rol in het nieuwe stelsel. Want soms ontbreekt alleen een goede samenhang.

Wat gaan gemeenten merken van de digitalisering?

“Op een aantal terreinen vraagt de invulling van de digitale ondersteuning een inhaalslag. Zo zijn lokale regelingen vaak maar beperkt ontsloten via het Omgevingsloket, zodat aanvragen extra werk vereisen. Nog niet alle plannen over de fysieke leefomgeving zijn ontsloten en de vergunde ruimte is nog steeds moeilijk beschikbaar, zowel voor aanvrager als voor behandelaar. Het werken met standaarden voor informatie-uitwisseling en de ontwikkeling van informatiehuizen en basisregistraties kan het werk een stuk makkelijker maken.”

Wanneer moet de digitale ondersteuning gereed zijn?

“Voor het bouwen is tien jaar gereserveerd van 2014 tot 2024. Het deel dat bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet van belang is, zoals het verbrede Omgevingsloket, moet dan al gereed zijn. De verdere verbeteringen worden in verschillende stappen gerealiseerd. Als alles klaar is dan is de zoektocht naar informatie eenvoudiger, de kwaliteit en eenduidigheid van informatie toegenomen, en alle partijen spreken weer dezelfde taal.”

TIP Een heldere animatie over de hoe de digitale ondersteuning werkt, is te bekijken op www.omgevingswet.pleio.nl (onder: In beeld en geluid, audiovisueel, 27 juni 2014)

De zes kerninstrumenten

1 Omgevingsvisie

De omgevingsvisie richt zich op de fysieke leefomgeving als geheel en biedt zo samenhang. Deze strategische visie houdt rekening met alle ontwikkelingen die voor het gebied van belang zijn. Het Rijk en de provincies zijn verplicht een omgevingsvisie vast te stellen. Onder andere Overijssel en Gelderland hebben al zo'n omgevingsvisie. Gemeenten kunnen zelf beslissen of ze een omgevingsvisie maken. Al veel gemeenten zien het belang er van in. Het geeft de ruimte samen met partners alle relevante belangen in onderlinge samenhang af te wegen.

4 Algemene rijksregels

In sommige gevallen worden nationale regels gesteld voor de bescherming van de leefomgeving. Denk aan regels over uitstoot (gezondheid) of de sterkte van rivierdijken (veiligheid). Ook voor tal van bedrijfs- en bouwactiviteiten werkt het Rijk met algemeen geldende regels. Burgers en bedrijven hoeven daardoor voor hun voornemens niet steeds een vergunning aan te vragen. De rijksregels geven aan of lokaal maatwerk is toegestaan.

2 Programma

Met gerichte maatregelen moeten omgevingswaarden (normen voor milieu en veiligheid) of doelen voor de leefomgeving worden bereikt. Het programma kan in dat geval gericht zijn op een bepaalde sector (bijvoorbeeld een geluidsplan) of een gebied (bijvoorbeeld de aanpak van een vervallen bedrijventerrein). Rijk en provincie kunnen ook andere bestuursorganen bij een programma betrekken. Een verbijzondering is de programmatische aanpak. Een voorbeeld op landelijk niveau is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit dat laat zien hoe grenswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof gehaald worden terwijl bouwprojecten wel kunnen doorgaan.

5 Omgevingsvergunning

Veel initiatieven van burgers en bedrijven hebben gevolgen voor de leefomgeving. De omgevingsvergunning toetst vooraf op basis van de ter plaatse geldende regels of de initiatieven mogelijk zijn. Door de vergunningverlening zo simpel mogelijk te houden, duren procedures niet onnodig lang. De reguliere termijn is straks acht weken. Complexe activiteiten worden bij algemene maatregel van bestuur aangewezen en volgen een langere procedure. Initiatiefnemers kunnen via één aanvraag bij één loket de vergunning krijgen.

3 Decentrale regelgeving

Uitgangspunt van de Omgevingswet is dat decentrale overheden al hun regels over de leefomgeving bijeenbrengen in één gebiedsdekkende regeling. Dat zorgt voor inzichtelijke en samenhangende regelgeving die naleving gemakkelijker maakt. Voor de gemeenten is dit het omgevingsplan, waarin de huidige bestemmingsplannen en de verordeningen voor de fysieke leefomgeving opgaan zoals woonbotenverordening, kapverordening et cetera. De waterschappen en de provincies stellen respectievelijk een waterschapsverordening en een omgevingsverordening op.

6 Projectbesluit

Doel van het projectbesluit is om procedures voor bijvoorbeeld de aanleg van een weg, windmolenpark of natuurgebied sneller en beter te laten verlopen. Als zo'n project van het Rijk of provincie in strijd is met een omgevingsplan, kan men daarvan afwijken. Ook kan het projectbesluit in de plaats komen van de omgevingsvergunning. Bij een projectbesluit is vroegtijdige participatie van belanghebbenden wettelijk verplicht. Ook het waterschap beschikt over dit instrument, dat dan niet kan afwijken van het omgevingsplan.

De Omgevingswet treedt naar verwachting in 2018 in werking. Maar bestuurders en ambtenaren kunnen al direct aan de slag zoals op diverse plekken ook al gebeurt. Voorbeelden uit Rotterdam en de Brabantse polder Noordwaard.

Rotterdam

Brabantse polder Noordwaard

Vergunning voor dakkapel of aanbouw in 1 dag rond

Bijgeschoolde bouwinspecteurs, direct bellen bij onduidelijkheden in aanvragen en goed bereikbaar zijn. Dat zijn in het kort de ingrediënten waarmee het de gemeente Rotterdam lukt kleine vergunningaanvragen voor bijvoorbeeld een schuur, dakkapel of aanbouw in één dag af te ronden. Resultaat: aanvrager tevreden en per aanvraag circa 900 euro minder kosten door de tijdwinst.

“De grootste tijdwinst boeken we doordat de bouwinspecteur niet alleen kijkt of de aanvraag ontvankelijk is maar direct ook inhoudelijk toetst”, vertelt Margreet Schotman, hoofd vergunningen bij de afdeling Stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam. “De aanvraag gaat niet meer naar diverse afdelingen voor een beoordeling op ‘constructie’ of ‘welstand’. De inspecteur is daarvoor bijgeschoold en kan bij twijfel twee keer per dag op vaste tijden bellen met een specialist.”

Jaarlijks 900 kleine vergunningen

De bliksemaanpak geldt voor kleine vergunningaanvragen waarvan Rotterdam er circa 900 per jaar heeft. Verleden jaar werden 170 aanvragen daadwerkelijk binnen één dag afgehandeld; gemiddeld is de doorlooptijd drie dagen. Aanzienlijk sneller dan de wettelijk voorgeschreven acht weken. Tijdwinst boeken de inspecteurs ook door bij onvolledige aanvragen direct de aanvrager te bellen. De vergunningenafdeling is zelf tevens telefonisch goed bereikbaar voor vragen. De andere manier van werken vraagt een cultuuromslag. Schotman: “Mensen die het echt wilden, zijn er mee begonnen en die hebben nu meer plezier in hun werk. Het is leuker zaken snel af te handelen en tevreden reacties te krijgen. Nu proberen we delen van deze efficiënte aanpak ook bij grotere projecten toe te passen.”

Samen op zoek naar ruimte voor hoog water

Rijkswaterstaat neemt tal van maatregelen om te voorkomen dat Nederlandse rivieren overstromen. Bewoners, bedrijven en belangenorganisaties zijn vaak huiverig voor de maatregelen. Door van begin af aan alle partijen nauw te betrekken bij het proces, zijn onvrede en juridische procedures te voorkomen.

Zo wordt de Brabantse Noordwaard ontpolderd door de dijken aan de rivierzijde gedeeltelijk af te graven en de dijkkring te verkleinen. Hierdoor kan de Nieuwe Merwede bij hoogwater via de Noordwaard sneller naar zee stromen. “Het is hun polder en wij zijn er te gast voor de waterveiligheid; dat is de houding die je moet aannemen”, zegt Ralph Gastra, omgevingsmanager van Rijkswaterstaat. Met ‘hun’ verwijst hij naar alle bewoners en ondernemers in de Noordwaard. Hij is aangesteld om met alle belanghebbenden in het gebied contact te onderhouden. Hij praat, luistert en legt uit. Zo werkt Rijkswaterstaat aan het krijgen van vertrouwen.

Elkaar versterkt

Rijkswaterstaat heeft van begin af aan nauw samengewerkt met de bewoners, de gemeente Werkendam, de provincie Noord-Brabant en het waterschap Rivierenland. Alle partijen tonen zich tevreden in een korte videofilm die Rijkswaterstaat heeft laten maken. De bewoners die wilden blijven wonen, hebben nu een woning op een hooggelegen terp waardoor ze bij hoog water geen overlast hebben. En het gebied wordt duurzaam ontwikkeld met 600 hectare natuurlijk groen. Rene Cruisen van Waterschap Rivierenland vat de samenwerking als volgt samen: “Ik dacht vroeger ‘Rijkswaterstaat is de baas en die doen wat ze willen’, maar dat is niet waar. Alle partijen zijn naar elkaar toegegroeid en hebben elkaar versterkt.”

Betere kwaliteit door alles tijdig mee te wegen

Het maken van integrale plannen en daarbij vroegtijdig belanghebbenden betrekken, is cruciaal voor belangrijke onderwerpen als milieu, gezondheid, veiligheid, en ruimtelijke kwaliteit. Nu komen die veelal pas in een (te) laat stadium in beeld en zijn de mogelijkheden beperkt. In de Omgevingswet zorgen onder meer de volgende instrumenten voor samenhang en integrale afwegingen:

- Rijk en provincies maken elk een verplichte, integrale omgevingsvisie
- Gemeenten maken een verplicht integraal omgevingsplan en desgewenst ook een omgevingsvisie

Staatssecretaris Wilma Mansveld:

"Ik vind het belangrijk dat de Omgevingswet gaat bijdragen aan het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving. De Omgevingswet zorgt er bijvoorbeeld voor dat milieu-aspecten al aan het begin van de besluitvorming meegenomen worden. Daar gaan we allemaal wat van merken want het biedt veel kansen voor een efficiëntere besluitvorming en een beter milieu."

Omgevingswaarden als waarborg

Provincies en gemeenten moeten bij het maken van hun omgevingsvisie, verordening en omgevingsplan rekening houden met omgevingswaarden (normen voor milieu en veiligheid) die het Rijk vaststelt. Zo staat vast hoe schoon de lucht en de kwaliteit van het water of de bodem moet zijn. Bestuurders moeten aangeven hoe zij aan die omgevingswaarden (gaan) voldoen in situaties waar dat nu nog niet het geval is.

Waarborgen in de Omgevingswet voor milieu, veiligheid en gezondheid zijn:

- Omgevingswaarden, inclusief het verplicht monitoren daarvan
- Programma's met concrete maatregelen als omgevingswaarden niet gehaald dreigen te worden

De Omgevingswet stuurt op het creëren van samenhang en het tijdig inschakelen van de kennis van belanghebbenden voor het beste resultaat. Dat deze aanpak in de praktijk goed werkt en positieve resultaten oplevert, bewijzen onderstaande voorbeelden.

Milieu

Door milieumaatregelen in het bestemmingsplan te integreren, is milieu niet langer een 'hindermacht' aan het einde bij de vergunningverlening. Het omgevingsplan maakt dit straks standaard mogelijk. Rotterdam doet dit al bij het duurzaam ontwikkelen van het havengebied. Vooruitlopend op het omgevingsplan stelt de stad met behulp van de Crisis- en herstelwet een bestemmingsplan-plus op. Doordat dit plan net als het omgevingsplan een bredere reikwijdte kent dan alleen een 'goede ruimtelijke ordening', kan Rotterdam eisen stellen om een goede milieukwaliteit te realiseren.

Gezondheid

In de Wet publieke gezondheidszorg is vastgelegd dat gemeenten advies moeten vragen over besluiten die van belang zijn voor de publieke gezondheidszorg. Op lokaal niveau is het meestal de GGD die adviseert over gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen. In de gemeente Utrecht geeft de GG&GD sinds 2012 standaard advies bij alle ruimtelijke plannen. Dat heeft bijvoorbeeld geleid tot een andere locatiekeuze voor een school die te dicht bij een weg stond.

Veiligheid

In de Wet veiligheidsregio's is vastgelegd dat gemeenten advies moeten vragen over besluiten die van belang zijn voor de veiligheid van haar inwoners. Op lokaal niveau is het meestal de brandweer die adviseert over veiligheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen. Zo vroeg de gemeente Den Haag de brandweer vroegtijdig advies bij de plannen voor een kantoorgebouw langs de Utrechtse Baan. De veiligheid is er verbeterd door op die locatie overdag geen gevaarlijke stoffen meer te vervoeren.

Ruimtelijke kwaliteit

Bij nieuwe initiatieven draait het niet alleen om de vraag 'kan het?' maar ook om 'past het?'. Denk dan aan: stedenbouwkundige kwaliteit, diversiteit van het landschap, architectuur en cultureel erfgoed. Deze aspecten komen aan bod bij het opstellen van de integrale omgevingsvisie en het integrale omgevingsplan. Zo stelt de provincie Noord-Brabant dat diversiteit en contrast in het landschap het uitgangspunt moet zijn voor nieuwe ontwikkelingen.

Route naar nieuw omgevingsrecht

De verwachting is dat de Omgevingswet in 2018 in werking zal treden. Daarom wordt nu al hard gewerkt aan de invoerings- en uitvoeringsregeling. De huidige circa 60 algemene maatregelen van bestuur (amvb's) komen samen in vier amvb's, die in samenspraak met de uitvoeringspraktijk zullen worden uitgewerkt. Er is een intensief 'implementatieprogramma' opgesteld, dat in nauwe samenwerking met gemeenten, provincies, waterschappen, bedrijfsleven en milieuorganisaties zal worden uitgevoerd. Gebruikers helpen mee bij het ontwikkelen van alle producten, van handleidingen tot trainingen, zodat deze zo goed mogelijk aansluiten bij de dagelijkse praktijk.

Omgevingswet	Voorbereiding / Raad van State	Tweede Kamer	Eerste Kamer	Publicatie		
Invoeringswet	Voorbereiding	Opstellen	Toetsing / RvS	Tweede Kamer	Eerste Kamer	Publicatie
Amvb's	Voorbereiding	Opstellen	Opstellen / toetsing	Voorhang / Raad van State	Publicatie	
Invoeringsbesluit			Voorbereiding	Opstellen / toetsing	Voorhang / Raad van State	Publicatie
Ministeriële regelingen			Voorbereiding	Opstellen / toetsing	Publicatie	
Implementatie	Verkenning	Besluitvorming	Opstellen producten	Opstellen producten	Opstellen producten	Beheer en onderhoud

Goede voorbeelden en trofee

Diverse gemeenten, provincies, waterschappen en bedrijven werken in sommige opzichten al in de geest van de Omgevingswet. Deze acties zijn samen gebracht onder de noemer 'Houd het eenvoudig, maak het beter'. Op de bijbehorende website (www.houdheteenvoudig.nl) staan tientallen goede voorbeelden waar de initiatiefnemers werken aan een betere leefomgeving, minder regelgeving en het proces zo eenvoudig mogelijk houden.

Een aantal opvallende projecten krijgt een nominatie voor de 'Eenvoudig Beter-trofee'. De afgelopen jaren werd de prijs gewonnen door Apeldoorn en Zaanstad.

Omgevingswet

Het wetsvoorstel Omgevingswet is 17 juni 2014 aangeboden aan de Tweede Kamer. Nu – juni 2015 – behandelt de Tweede Kamer het wetsvoorstel.

Invoeringswet

De invoeringswet zorgt ervoor dat de regels uit bestaande wetten die er in opgaan goed overgaan in de Omgevingswet.

Amvb's

In vier amvb's staan alle regels geordend op de verschillende doelgroepen: burgers, bedrijven en bestuursorganen.

Invoeringsbesluit

Het invoeringsbesluit zorgt er voor dat de bestaande regelgeving wordt aangepast aan de nieuwe regels van de Omgevingswet.

Ministeriële regelingen

Een grotere inzichtelijkheid en gebruiksgemak voor de gebruiker staat centraal in de stelselherziening. Alle regelingen zijn daarom op doelgroep geordend en dus bij elkaar terug te vinden.

Implementatie

Nieuwe regels en mogelijkheden werken alleen als de gebruikers er goed mee omgaan. Bij de implementatie speelt anders gaan werken, een cultuurverandering gebaseerd op vertrouwen en kansen, dan ook een grote rol.

Meer weten?

Meer weten over de veranderingen, de kansen of uitleg over het wetsvoorstel Omgevingswet? Kijk dan op: <https://omgevingswet.pleio.nl>

- praktijkvoorbeelden in e-book 'De Omgevingswet in thema's'
- online videocolleges van deskundigen
- brochures over specifieke onderdelen of thema's
- veel gestelde vragendatabank
- bondige animaties
- complete wettekst en Memorie van Toelichting

www.omgevingswetmagazine.nl geeft het wetsvoorstel in vogelvlucht weer inclusief doorverwijzingen naar achtergrondinformatie.

Colofon

Concept en redactie Leene Communicatie, Gouda
Ontwerp VormVijf, Den Haag

Heeft u naar aanleiding van deze uitgave nog vragen? Neem contact op met Daniëlla Altman via: postbus.eenvoudigbeter@minienm.nl.

Dit is een uitgave van het **Ministerie van Infrastructuur en Milieu** Interdepartementale Programmadirectie Eenvoudig Beter www.rijksoverheid.nl/ministeries/ienm Juni 2015